

'Ik reken af met reisliteratuur waarin een verteller alles van bovenaf bekijkt en daar ironisch commentaar op geeft'

Jeroen Theunissen schreef een boek over Europa én zichzelf → 52

foto Linda Stulic

Dirk-Jan Arensman

Het lied van ooievaar en dromedaris

Na haar doorbraak met *De herinnerde soldaat* (2019) stort Anjet Daanje zich in haar op de Brontezussen geïnspireerde tiende boek op het lange naleven van Millicent en Eliza May Drayden. Mysterieuze schrijfters van wie de laatste in de openingsscènes op 12 december 1847 al is overleden, maar wier geest(en) 160 jaar en dik 650 pagina's voortspoken. In elf hoofdstukken met aan hun leven en werk verbonden personages, van bekechtende biografen en victoriaanse seancezwendelaars tot 20ste-eeuwse natuurkundigen. Woest ingenieus, hoogst meeslepend.

Rusteloze grond

Het klinkt als een idyllische zomerbestemming, de Engelse plattelandscottage waar tweeling Jeanie en Julius Seeder al 51 jaar wonen. Maar als

moeder Dot sterft, stort hun kluisnaarsbestaan volledig in. Ze worden uit het huis gezet waar ze dankzij een 'overeenkomst' altijd huurvrij dachten te mogen blijven. En dat blijkt niet de laatste halve waarheid die moeders vertelde. Claire Fuller schreef met *Rusteloze grond* (vertaald door Mieke Prins) een suspensevolle, muzikale roman die uiteindelijk iets vreemd troostrijks heeft.

Tijdelijk verblijf

Nooit vermoed dat in Vrouwkje Tuinman een schrijver van historische true crime school, maar deze nagelbijtnovelle baseerde ze wel degelijk op historische feiten. Op een zaak uit 1959: de raadselachtige dood van drie jongetjes van een jonge weduwe, de Eindhovense pensionhoudster die hier 'Door' heet. Puur genieten, zoals Tuinman de periode van de wederopbouw tot leven wekt én in de huid weet te kruipen van de leden van dit na elk sterfgeval steeds doodsbangere gezin, en hoe ze de spanning en een verdachte schurk opvoert.

Marjolijn de Cocq

Geen tijd verliezen

In *Geen tijd verliezen* schetst Jolande Withuis leven, liefdes, vriendschappen en de veelzijdige loopbaan van de tot op het bot gedreven kunstenaar Jeanne Bieruma Oosting (1898-1994). Het boek inspireerde zes Nederlandse musea tot *De zomer van Jeanne* – met als hoogtepunt de overzichtstentoonstelling in Museum Henriëtte Polak in Zutphen. Reis mee door het leven van deze markante grande dame en door eigen land naar haar werk. Vier de zomer van Jeanne! (Al zou ik nooit zomaar Jeanne hebben durven zeggen).

Lessen in chemie

Met *Lessen in chemie* (vertaald door Eefje Bosch) heeft de Amerikaanse Bonnie Garmus een als pageturner vermomd feministisch pamflet geschreven. Over wetenschapper Elizabeth Zott, die in een wereld van seksdiscriminatie tegen wil en dank

televisiechef wordt, haar geniale dochtertje Mad (*as hell*) en een voormalig explosievenhond die Half Zeven heet en 497 woorden kent. (O, en over roeien). Speelt in de jaren vijftig van de vorige eeuw, maar is op veel vlakken nog akelig actueel. Hemelvergend en hilarisch.

De overgang van Venus

Niet schrikken bij de overvloed aan detail in *De overgang van Venus* uit 1980 van de Australische Shirley Hazard (1946-2016), in een vertaling van Barbara de Lange. Geef je over aan de cadans van het verhaal van de verweerde Australische zussen Caro en Grace Bell, die na de Tweede Wereldoorlog en nog niet helemaal (ver)los(t) van hun oudere stiefzus Dora een nieuw leven beginnen in Engeland. Ook hier misogynie ten top, in vileine observaties. En alles wat zijlijn lijkt, blijkt uiteindelijk vervlochten in een heerlijk en hecht plot.

Dries Muus

Buitenleven

Een kalmer leven, rust en concentratie, weidsheid en natuur. En – zo mogelijk nog utopischer – betaalbaar vastgoed. Dat is wat de stadse geliefden Rivka en Esse zoeken in het noorden. Ze vinden er, onder veel meer: homofobie, een writer's block, existentiële en relationele crises en een manipulatieve psychiater die je óf het bloed onder de nagels vandaan haalt of je hart sneller laat kloppen. Of allebei. Zoveel vondsten, de meeste onnadrukkelijk – een achteloos rijk boek van Nina Polak.

Het verhaal van William

Vorig jaar verscheen het derde boek over Lucy Barton van de Amerikaanse Elizabeth Strout (vertaling: Barbara de Lange). Lucy vertelt in de eerste persoon over haar huwelijken, haar twee dochters, haar afgrijpselijke jeugd, de vriendschappelijke band met haar ex – de titelheld. Ze vertelt nogal kletsgerig, hartzeer, de slappe lach: hoe kan iemand zó simpel, zó goed schrijven?

Tess van de d'Urbervilles

De zomer is ook de tijd om leesachterstanden in te lopen. Een van mijn licht beschamende witte plekken was het oeuvre van de Brit Thomas Hardy. *Tess van de d'Urbervilles* stond jaren ongelezen in de boekenkast. Zonde: wat een boek, en wat een schrijver. Vooral de eerste helft van het lyrische verhaal over Tess' gruwelijk onverdiende ondergang is schitterend. Niet vaak is de wisseling van de seizoenen zo mooi en zo zintuiglijk, of zeg maar gerust sensueel, beschreven. De eerste zomer van Tess en haar geliefde bloeit, geurt en verleidt aan alle kanten.

Scheltema boeken toptien

FICTIE

- 1 1 John Banville
April in Spanje
Querido, €23,99
- 2 – Karin Slaughter
Gewetenloos
Harper Collins, €22,99
- 3 7 Elke Geurts
Wie is die vrouw?
Lebowski, €22,99
- 4 – Holly Black
Dief van de nacht
De Boekerij, €22,99
- 5 2 Édouard Louis
Veranderen: methode
De Bezige Bij, €22,99
- 6 8 Nina Polak
Buitenleven
Prometheus, €20,99
- 7 5 Michel Houellebecq
Nader tot de ontredering
de Arbeiderspers, €27,50
- 8 10 Shugoro Yamamoto
De blauwe schuit
Van Oorschot, €25,00
- 9 3 Dimitri Verhulst
Hebben en zijn
Atlas Contact, €19,99
- 10 9 Julien Althusius
Terug naar Verona
Ambo/Anthos, €20,99

NON-FICTIE

- 1 4 Anthon Beeke
Amsterdam Amsterdam
Koninklijke Kampert en Helm Rotaform, €60,00
- 2 5 Roxane van Iperen
Eigen welzijn eerst
Thomas Rap, €18,99
- 3 1 Hannah Bakx & Roos Hamelink
Amsterdam in 10.000 stappen
Van Oorschot, €19,50
- 4 3 Marcel van Roosmalen
Totaal
Meulenhoff, €29,99
- 5 7 David Graeber & David Wengrow
Het begin van alles
Maven, €35
- 6 2 Catherine Belton
De mannen van Poetin
Prometheus, €27,50
- 7 6 Frans de Waal
Anders
Atlas Contact, €24,99
- 8 – Madeleine van den Nieuwenhuizen
Leven en laten leven
Atlas Contact, €16,99
- 9 9 Jan Luiten van Zaden (red.)
Gevleugelde geschiedenis van Nederland
Ambo/Anthos, €35,00
- 10 – Kester Freriks & Martijn Storms
Grensverkenningen
Athenaeum, €24,99